

„Vi som Kvinder“!

Kjære Frk. Frederiksen!

Er det mig tilladt at gøre et Par Bemærkninger til de i det sidste Nr. af „Kvinden og Samfundet“ optagne Vers: „Vi som Kvinder“ (oversat af Uffe Birkedal)? —

Naar det *kvindelige* skal understreges i Deres Blad, da forekommer det mig at det maa udtales tydeligt, *hvad det kvindelige er*. Thi netop dette Spørgsmaal er gjort af Bladets Læsere. „Vi som Kvinder“ er ikke alene fuldstændig uklart, men det flyder ud i det meningsløse.

Og dog mener Forf., at vi vil imponeres og tie, naar vi hører hendes Vidsomsord.

Hvortil den intetsigende Bemærkning, at *vi som Kvinder* kun er Mennesker overfor Mennesker. Forskellen mellem de to Hold Mennesker, hun stiller overfor hinanden, berøres aldeles ikke.

„Tidens Tanke at højne, rettede den vildfarne Mand, det er ene Menneskets Sag“ o. s. v. Nej, det ligger netop i Sagens herlige Natur, at de to Køn kan og skal rettede hinanden, uden derfor at føle sig mindre eller større. Derfor kan ogsaa *vi som Kvinder* rettede Manden i *det* vi besidder frem for ham, nemlig det etiske (som sædelig Viljestyrke og Finfølelse), og derved højne Tidens Tanker. Og naar vore varmhjertede Søstre er begejstrede for at udøve noget godt og stort, da lad os ikke trykke Modet ned paa dem ved at sige: „I kan ikke løfte en Ting, der er højere end I selv“! Meget mere maa vi hjælpe dem ved at gøre dem indlysende, at Maaden, hvorpaa de skal gaa frem, er først og fremmest at arbejde paa deres egen aandelige Opdragelse og Fuldkommengørelse. Derved naas bedst den Selverkendelse, som tilintetgør Overmod og giver den rette kvindelige Beskedenhed.

Hvad vil det sige, at: alt hvad vi gør *vi som Kvinder*, vi gjorde vort hele Liv? — Her menes vel gennem alle Tider! — „Vor Gerning som Kvinder er bare som Moder og som Viv“.

Er det Meningen at benægte en aandelig Kvindelighed? Thi en saadan vil i alle Forhold, hvor vore Evner og Kræfter strækker til, kunne øve sin gavnlige Virksomhed og Indflydelse.

Endvidere paadutter Forf. os, at vi kalder Mændene noget „*Rak*“, at vi mener, vi selv er „*Engle*“, og at de er „*Helvedes Pal*“! En slig Erfaring har jeg aldrig gjort blandt Nutidens, men vel blandt Fortidens Kvinder — skønt langt fra saa tuset og raat. — Forf. har ikke levet længe nok til at kende Tiden før Stuart Mills Bog, „Kvindernes Underkuelse“ udkom, thi da vilde hun have erfaret Kvindernes dybe Sorg og Harme. Og netop i Bevidstheden om, at det var dem, til hvem vi var bundne med Hjertets inderligste Baand, der berøvede os vor personlige Frihed, følte Uretten saa blodig. Nu er det for at komme de stakkels Mænd til Hjælp mod os at hun siger: „Vi, fødte af samme Moder, kommer fra samme Hjem, sammen i Skole og Kirke, et Folk og et Blod med dem“. Ligeledes

har jeg aldrig hørt, at nogen Kvinde har betragtet Uskyld som Betingelse for at kunne udøve Verdensarbejdet. Mod og Styrke maa vel kunne komme fra den stærke Mand til os, Visdom som Udbyttet af Mænds og Kvinders samlede Aandsarbejde bør være fælles.

Det er ingenlunde Meningen at tvivle om, at Versene er skrevne i en god Hensigt og formodentlig for Amerikanerinder, hvor de maaske passer bedre end for os danske Kvinder. Men som sagt Forf. har ikke levet længe nok til at have kendt Kvindernes lange Fornedrelsestid. Hun har ikke sukket i Mørke under Ideens dybe Krænkelse og ikke jublet ved Sandhedssolens første Straaler, der lyste over vor begyndende Frigørelse.

Pauline Aggersborg.

Forhandlingen ved Mødet den 12. Marts.

Efter Fru Nørlunds paa første Side i Bladet gengivne Foredrag fulgte en ualmindelig livlig Diskussion, blandt hvis Deltagere kan nævnes Assessorerne Brun og Cold, to Folkethingsmænd, tre Skoleinspektører, samt flere af de kendte Kvindetalere.

Det fremgik med stor Tydelighed, at der var en overvejende Stemning for en Indgriben fra Lovgivningsmagtens Side til Fordel for de værgeløse Børn i saadanne Hjem, der utvivlsomt ikke kan undlade at opfostre en ryggesløs Slægt

Rent forstandsmæssigt set skyldte Samfundet sig selv denne Indgriben og den deraf følgende Forpligtelse til Opfostring og Opdragelse af Børn, som uden denne Indgriben — der helst maatte finde Sted i 6—7 Aars Alderen, inden de allerede var fordærvede — senere vilde fylde Fængsler og Tvangsanstalter.

Men ogsaa med Følelsens Ret kunde Fordringen stilles, thi det var ubilligt at lade de smaa undgælde for Forældrenes Synder, deres nedærvede Del kunde i Livet gøre dem Bryderi nok; dertil maatte da ikke føjes en ligefrem Opdragelse i det onde, denne være sig nu af positiv eller af negativ Art.

Enkelte Talere (*Jens Busk* og Fru *Birgitte Berg-Nielsen*) værnede tappert om „den personlige Frihed“ og „Sjælens fineste Streng“, lige over for hvilke to Faktorer en Fratagen af Forældremyndigheden vilde være et Indgreb De fleste fremhævede derimod, at naar den enkeltes „personlige Frihed“ var et Overgreb mod andres Ret, saa maatte „den personlige Frihed“ blive den tabende Part i dette som i alle andre Tilfælde. Der var desuden mange Mennesker, hvis hele „Forældreomhed“ kun var et lost oplussende Føleri ved Tanken om Skilsmisse, eller vel endog kun saaret Forfængelighed, eller maaske kun Ønsket om Fortjeneste ved Børnene; og hos saadanne er som bekendt en Vækkelse af Ansvarsfølelsen umulig, saa længe de uantastet faar Lov at beholde Børnene, mens det ikke er eksempellost at Fratagelsen kan vække en virkelig Følelse, en virkelig Sorg, som derpaa kan blive til Oprijsning for vedkommende. Under alle Omstændigheder, mentes det, gjaldt det at paatale Barnets Ret, den uskyldiges lige over for de skyldiges.

Men for ikke at fratage de letsindige og de forvorne enhver Følelse af det Ansvar, der bør følge med at sætte Børn i Verden,

burde der stilles Krav om et maanedligt Bidrag til Barnets Underhold.*)

Om Fratagelsen af Forældremyndighed bør ske ved Indgriben fra de stedlige Politimyndigheders Side, eller hvad der nylig er indført i Norge, ved et kommunalt Vægeraad bestaaende af Mænd og Kvinder, 7 i alt, var et Spørgsmaal, som ogsaa drøftedes. Stemningen var for det sidste.

Endelig spurgtes: „Har en Moder Forældremyndighed?“ Svaret lød: „Kun den ugifte“, hvorpaa der hævdede sig Stemmen for at arbejde hen til, at Forældremyndigheden kan fratages Faderen og overdrages Hustruen i alle saadanne Tilfælde, hvor Faderen ved Drukkenskab, Udenomsforbindelser eller paa anden Maade vanrøgtede sin Forældre- og Familiepligt. Der maatte sættes Grænser for den nuværende Ansvarsløshed.

I øvrigt var det den almindelige Mening, at dette Møde kun maatte betragtes som en Indledning; det hele var en Sag af saa indgribende og alvorlig Betydning, at det var at haabe, at alle Partihensyn maatte vige, naar Lovforslag derom engang kom til Behandling i Rigsdagen.

Man vil forstaa, at under denne Drøftelse af Forholdsregler for at værges Børnene i de laveste og fattigste Samfundsklasser gik gennem manges Sind et inderligt Ønske om, at Ansvarsfølelse og Forældrepligt — ikke alene den, der gælder den almindelige Forsørgelse, men ogsaa, og da ikke mindst den, der tager Hensyn til Sjælens Røgt og Pleje — maatte blive levende i de mange saakaldte „bedre“ Hjem, hvori de nu er næsten husvilde fordi Letsindighed, Magelighed, Egenlyst og Egenvillie har indtaget Hovedsædet.

H. Thaarup.

Fra Ind- og Udland.

Et Skolesanatorium paa Refsnæs, der foreløbig kan rumme 6 Dreng og 6 Piger, er nylig traadt i Virksomhed. En yngre Dame, Fru Borch-Hansen, har haft den gode Ide her at forene Skoleundervisning med sundt Landophold og Bade for kirtelsyge Børn af den lidt mere bemidlede Klasse, som ikke kan modtages paa Kysthospitalet.

Kysthospitalets Overlæge, Prof. Scheepelern, vil selv tilse Børnene paa Skolesanatoriet. Prisen for hvert Barn er 90 Kr. pr. Maaned, for baade Undervisningen, der vil blive ledet af gode Lærerkrefter, Kost, Vask og Lægetilsyn.

Per Sprogvid har i Politiken af 17. ds. foreslaaet et nyt — og som det synes os godt — dansk Ord for det i det mindste forholdsvis ny og gode Klædningsstykke, som i sin Tid blev indført her i Landet af Dansk Kvinde-samfund, det som i Kræmmerproget kaldes „Kombinæsjon“ (engelsk) og mellem Kvindor oftere Chemillette (fransk). Det ny danske Ord er Livbrog; Bukser, der gaar op om Livet. Et andet Stykke er der, som vi savner et Navn for, nemlig det tvedelte Skørt, som bæres ovenpaa „Livbrogen“ og knappes op paa Underlivet. Det er vel tildels fortrængt af Knæbenklæderne, men er i Virkeligheden saa praktisk et Stykke, at det nok kunde fortjene sit eget Navn, om Per Sprogvid eller en anden frugtbar Hjerne vilde give det et. Maaske vilde det da ogsaa blive mere populært blandt Kvinderne.

Fru Birgitte Berg-Nielsen har paa Finansoven faaet anvist 500 Kr. til sin Undersøgelse om dansk Husførelse.

*) Vor gamle danske Lov hævder ikke alene Fratagelsen, men ogsaa Bidraget; kun senere Tidens Sløjhed og det personlige Frihedskrav har sluppet Tøjlerne og bragt begge Dele ud af Kurs.

I Norge — det lykkelige Land — har nu Kvinder med filologisk eller Reallærerexamen lige Adgang med Mænd til alle Stillinger i den højere Skole (Adjunkt, Overlærer og Rektor); og man venter, at der snart ved Universitetet vil aabnes Adgang baade for Mænd og Kvinder til en ikke blot teoretisk, men ogsaa praktisk pædagogisk Uddannelse. En saa lang og kostbar Uddannelse kan dog ikke alle skaffe sig, og d. h. Skolers Lærere-forening har derfor foreslaaet, at der dannes et toaars Lærerkursus for Mænd og Kvinder, som har taget Studentereksamen.

Dette Forslag synes os uægtelig en bedre Løsning af Spørgsmaalet end de mange forskellige Planer til Lærereuddannelse for de højere Skoler, som svirre i Luften her i Landet.

I Amsterdam er de kvindelige Farmaceuter allerede saa vidt, at de har stiftet en Forening for at højne Standen.

Samme Sted har man nylig oprettet et Fælleskøkken for Arbejderfamilier.

Under Kampen om lige Stemmeret i Belgien blev Stillingen nylig saaledes, at de Konservative søgte at redde sig ved at optage Kvindernes Stemmeret paa deres Program, i det de gik ud fra, at Flertallet af Kvinder i dette katolske Land staa under Præsternes Indflydelse. Som Svar paa dette Skaktræk vedtog de socialistiske Kvinder paa et stort Møde følgende Resolution:

I Betragtning af, at Fordringen om Stemmeret for Kvinderne vilde forstyrre Enigheden mellem de Partier, der kræver den almindelige og lige Stemmeret for Mændene, anbefaler vi i Arbejderpartiets Interesse at stille Agitationen for Kvindernes Stemmeret i Bero, indtil Stemmeretsspørgsmaalet er løst for Mændenes Vedkommende.

Det amerikanske Kvinderaad har, som vore Læsere ved, nylig holdt et internationalt Stemmeretsmøde. Man havde hertil ventet Cady Stanton, men maatte nøjes med en Tale af hende oplæst af en Stedfortræder, en Tale, der dog ikke stod tilbage i Aandsklarhed for hvad hun gav i sin bedste Tid. Hun vil have Stemmeret, men „oplyst Stemmeret“ (educated suffrage) for Kvinder som Mænd.

Susan Anthony svigtede derimod ikke. Hun afsluttede Festlighederne ved som saa ofte før at fortælle om sin Jomfrutale i 1853. „Der er altid nogen, som hører denne for-nøjelige Historie for første Gang og for hvem den er en Aabenbaring, mens den er til stadig Glæde for hendes vante Medarbejdere“, hedder det i Woman's Tribune.

Ved samme Lejlighed havde Kvinderne deres årlige Foretræde for de af „Huset“ og „Senatet“ nedsatte Udvalg. Ogsaa her gjorde det Indtryk, at se den 82aarige S. Anthony for 34. Gang komme og kræve Stemmeret paa sine Søstres Vegne. Desuden havde man denne Gang forstærket sig med udenrigske Repræsentanter for Kvinder med borgerlige Rettigheder. En australsk Dame fortalte om Stemmerettens gode Virkninger paa Ny Zeeland og i Vest- og Syd-Australien, en russisk om de russiske Kvinders Rettigheder, Fru Ewald, om de svenskes og Fru Gudrun Drevsen om de norske nylig vundne Sejre. Det vakte aabenbart Forbavselse, at man udenfor Amerika kunde være kommen videre end Flertallet af d. f. Stater.

For første Gang har en Kvinde opnaaet en Stilling i Diplomatiens Tjeneste. Det er en Frk. de Villeneuve, der af det franske Udenrigsministerium er bleven ansat som Sekretær ved Frankrigs Generalkonsulat i Ny York.

Aftenstund.

(Af Hannah Joël).

(Sluttet).

N. Er det saa forskrækkeligt?

A. At Udsigten spærrer for Udsigten — at Verden bliver til en Verden for Lysthavende?

N. Hvorfor saa harmes? Tror Du vi andre gør andet end nøjes med en Rolle.

A. Vælger Jer Rolle, mener Du.

N. Ja — men i Almindelighed, Du maa da indrømme det, approberer Kvinden sin Rolle.

A. Ja, ja — eller harmes.

N. Mon Harmen skulde være Kende-tegn for synderlig mange Offerlam?

A. Men, Niels — Lammene er ikke evige Lam.

N. Nej, efter Naturens Orden. —

A. Nej — imod Naturens Orden — bliver de?

N. Bliver de?

A. Hvad Slags Skabning er Kvinden, som Du bedst kender hende?

N. Jeg skal vel sige — Slange?

A. Ser Du, Metamorfosen — det er det, den unge Pige skal vælge eller nægte at vælge.

N. Harmen — fører den ikke til Metamorfose?

A. Jeg tror ikke den endnu har formet sig til en Skikkelse

N. Altsaa blot: Hverken-Lam Eller-Slange?

A. Blot Anlæg: Nok-Lyst til Erfaring, men ikke til Lammets—Nok-Lyst til Sejre, men ikke til Slangens —

N. Sig, Asta, du, som er saa dybsindig — en Slange, hvad er det? Et Dyr, mener jeg, der læmper sig, finder Midlerne, om du vil kalde dem manglende Elefantfødder —

A. Hvorfor lirker de saa ikke — aldrig — vi Lysthavende om til Ulyst-havende —?

N. Hvad skulde det gøre godt for? A. — for Ulyst-havende gaar dog af Vejen, saa der bliver lidt mere Udsigt til Livet.

N. Til de andre Sider af Livet, mener Du vel?

A. Ja vist! Man fik Erfaring om mere end en Ting.

N. Rettere: Om én Ting fik man ingen Erfaring.

A. Men om andre Ting, som ikke giver sig ud for alting.

N. Nej, mere nøgterne Ting er ikke videre blændende.

A. At se hvordan Minerne er, naar man har en smuk Kjole paa, skal det kaldes Livserfaring?

N. Faar man bedre Livserfaring, naar man klæder sig i en grim?

A. Lidt udvidet Livserfaring er det dog at se forandrede Miner.

N. Den Slags Erfaring frabeder Kvinder sig.

A. Sig: har frabedt sig.

N. Har du nyt Menageri at fremvise?

A. Jeg tænker, de fylker sig vel, de Kvinder som vokser fra at bedrage —

N. Vokser fra Løverne? Hvad skal vi saa? Uden indbildt og uden virkeligt Bytte?

A. Hvor er de Løver? I Afrika — hvad?

N. Hvad vil du kalde os Kreaturer?

A. Jer, som har været —? Aner

det ikke. Skikkelsen viser kun Slangens Bugtninger.

N. Men nu Amazonkorpset — hvordan bliver det rekruteret?

A. Det rekruterer i Stilhed. Og saa kommer jo Kampen.

N. Skal vi slaas, Asta?

A. Naar der er nok Amazoner, saa Jeres Ridderlighed kan tillade det, trækker vi blank mod hinanden.

N. Rigtig Krig?

A. Ja — Krig mellem Kønnene.

N. Det bliver Udryddelse!

A. Ja, netop — for Alvor Krig. Det andet har blot været Tilløbene.

N. Saa er I dog Slang — der har lokket med Fred!

A. Men saa kommer jo Freden!

N. Naar der ingen mer er til at bryde den!

A. Men maaske kommer Fornyselsen — vi finder Guldbrikkerne, og saa kan vi lege igen!

N. Den gamle Leg om?

A. Den gamle Leg ærligt!

N. Faa det Ragnarok væk! Se efter, om ærlig Leg ikke findes?

A. Der er set efter.

N. Set rigtig Kærlighed?